

Sundhedsforskning i Region Syddanmark – status og overvejelser om justering af Politik for Sundhedsforskning

Status og rammer for sundhedsforskningen ved Region Syddanmarks dannelse i 2007	1
Status for sundhedsforskningsindsatsen i Region Syddanmark anno 2009	2
Politik for sundhedsforskning i Region Syddanmark – opfyldelse af målsætninger	5
Samlet status for Politik for Sundhedsforskning – er der behov for en revision?	11
Temaer	12
1. Sundhedsforskning er til gavn for borgere og samfund	12
2. Tiltrækning af de bedste klinikere og forskere	13
3. Universitetshospitalet	13
4. Den regionale sundhedsforskning	14
5. Fremtidens sygehuse – store potentialer for forskning	14
6. Elite og bredde i forskningen	15
7. Effekter af sundhedsforskningen	15

Status og rammer for sundhedsforskningen ved Region Syddanmarks dannelse i 2007

Der var allerede ved Region Syddanmarks etablering politisk vilje til at sikre bedre vilkår for sundhedsforskningen.

Region Syddanmark ville et sundhedsvæsen, der kunne tilbyde patienterne de bedste behandlingstilbud. Der var derfor fra starten en stor bevidsthed om, at forskningen måtte fremmes, hvis denne vision skulle følges.

Desuden viste data over midler anvendt til forskning og udvikling, at Region Syddanmark ved regionernes dannelse anvendte færre midler til forskning og udvikling end andre regioner med universitetssygehuse. Region Syddanmark havde særligt svært ved at følge med, når det gjaldt om indhentning af forskningsmidler fra eksterne kilder (private og statslige midler). Da flere og flere forskningsmidler udbydes i konkurrence, måtte indsatsen her styrkes. Region Syddanmarks tilsyneladende mindre forskningsaktivitet end regioner med universitetssygehuse var også et minus i den øgede konkurrence om at rekruttere og fastholde kvalificeret fagfolk indenfor sundhedsvæsnets net.

Da det desuden med sundhedsloven blev pålagt regionerne at udføre forskning med henblik på udvikling af patientbehandlingen, var der mange argumenter for at styrke forskningsindsatsen i sundhedsvæsnets net.

På denne baggrund udarbejdede regionsrådet i 2007 Politik for Sundhedsforskning, som skulle understøtte en styrkelse af og fortsat vækst i sundhedsforskningen i Region Syddanmark.

Politikken har været i funktion i snart 3 år. Der er i mellemtiden sket en del på sundhedsforskningsområdet og i sundhedsvæsnets net, som gør at det er relevant at overveje en fornyelse af politikken.

I dette notat beskrives dels status på fokusområder i Politik for sundhedsforskning i Region Syddanmark og dels de udfordringer, der er på sundhedsforskningsområdet nu og fremover.

Allerførst gives en status for sundhedsforskningsindsatsen i Region Syddanmark.

Status for sundhedsforskningsindsatsen i Region Syddanmark anno 2009

Status for sundhedsforskningsindsatsen illustreres via figurerne herunder, som kan give et fingerpeg om hvorvidt sundhedsforskningsindsatsen bærer frugt på væsentlige måleområder: Anvendte midler (Internt budget til forskning, indhentning af eksterne forskningsmidler), forskeruddannelse (ph.d.), publikationer samt kommercialisering af forskningsresultater.

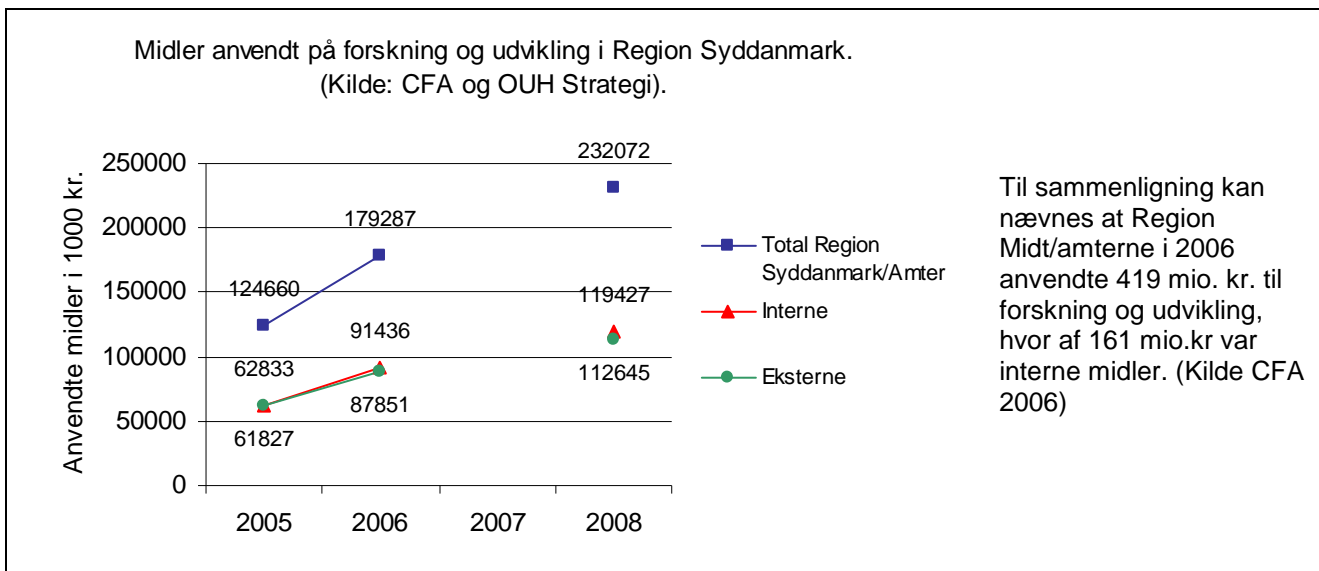
Flere af de store initiativer, der er iværksat for styrkelse af sundhedsforskningsindsatsen, er først sat i gang eller udmøntet i 2009 eller senere og er derfor endnu ikke slået igennem på målene. Det gælder; Ph.d. - puljen (20 mil/år) i 2009, Post, doc.. pulje (5 mio. kr./år) i 2011, midler til forskning i de højt specialiserede behandlinger 8 mio. kr/år. i 2009 og yderligere 5. mio. kr./år fra 2010.

Det sammen gælder for initiativerne vedrørende Forskerstøtteenhed til indhentning af eksterne midler og Forskerservicefunktionen om kommercialisering af forskningsresultater, som begge er etableret og oprustet i 2010.

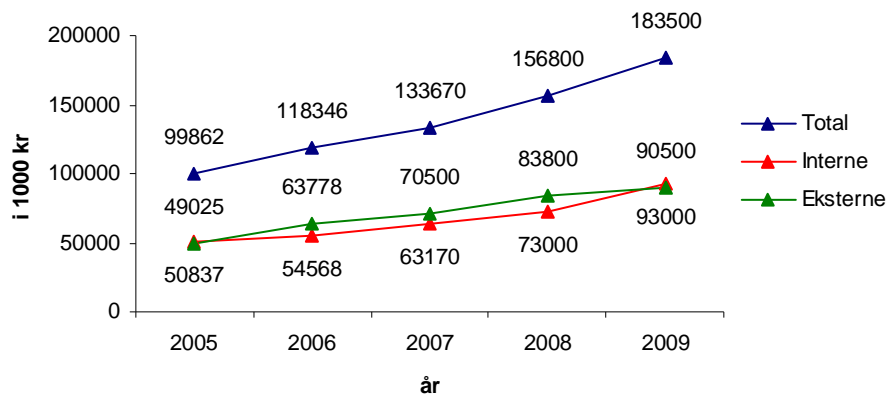
Endelig er sundhedsforskningsindsatsen i Region Syddanmark funderet i en platform, hvor forskerne har adgang til alle væsentlige funktioner (forskningsinfrastruktur), der kan sikre dem en smidig forskningsproces. Platformen er etableret, men brugen kræver tilvænning, og nyttevirkningen på forskningsindsatsen kan først ses på sigt.

Det må fremhæves, at en styrkelse af forskningen først giver sig udtryk i effekt efter en årrække. Forskningen kræver tid og kan undertiden være en langvarig proces, hvor flere forhold skal være på plads før der reelt kan produceres et udbytte. Det er en proces, hvor det tager tid at hente midler, skabe resultater, publicere og evt. kommercialisere forskningsresultater. F.eks. vil en ph.d. studerende typisk først kunne publicere efter det 3. studieår.

Anvendte midler til forskning og udvikling

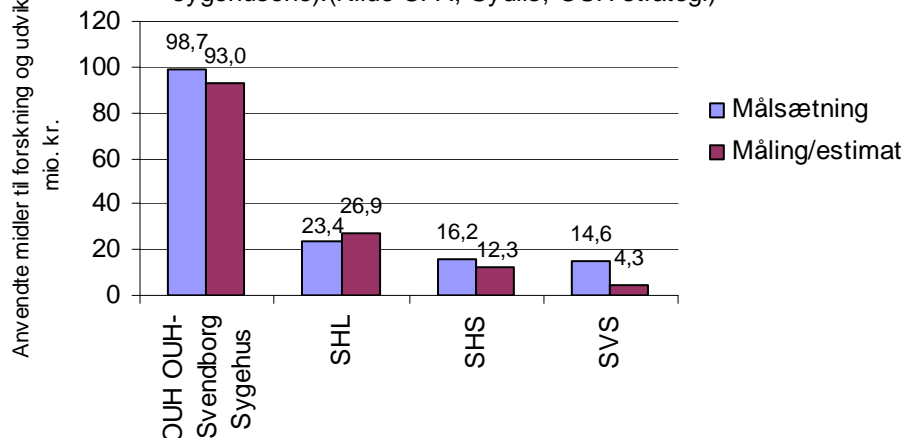
Midler anvendt på forskning og udvikling på Klinisk Institut/OUH
(Kilde: CFA 2005 og 2006, DST 2007, OUH forskningsstrategi).

Til sammenligning kan nævnes, at Århus Sygehus og Skejby i 2006 anvendte 370 mio. kr. til forskning, hvor af 144 mio. kr. var interne midler (kilde CFA 2006).

Det skal til figuren bemærkes, at de interne midler på OUH er estimeret ud fra OUH forskningsstrategi om at tilføre forskningsområdet 10 mio. kr. i 2008 og 20 mio. kr. i 2009.

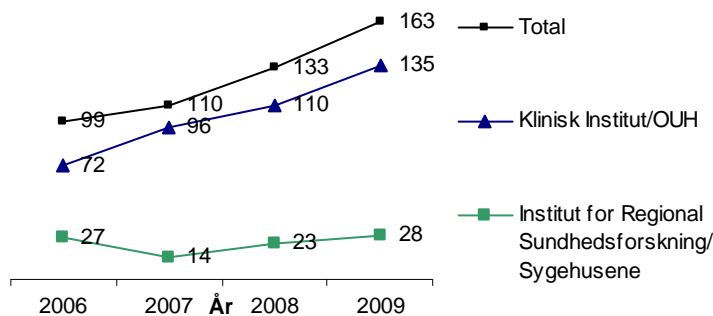
Målsætning for interne midler til forskning. I 2009 for OUH og i 2008 for sygehusene (2 % på OUH og 1 % af drift på sygehusene). (Kilde CFA, Sydlis, OUH-strategi)

Ifølge Politik for Sundhedsforskning i Region Syddanmark er målsætningen, at OUH anvender 2 % og sygehusene 1 % af driftsbudget til forskning.

Forskeruddannelse

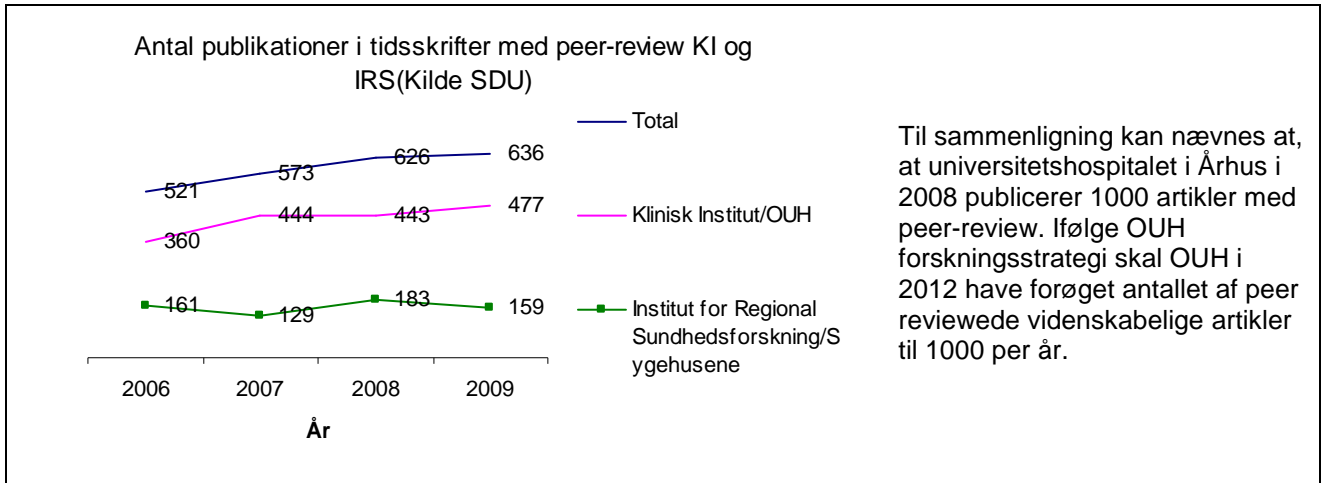
Antal indskrevne ph.d.'er på Klinisk Institut/OUH og IRS/Sygehusene. (Kilde: CFA 2006, SDU 2007, 2008, 2009)

Til sammenligning er antallet af indskrevne ph.d.-studerende inden for det kliniske område i Region Midt ca. 250 i 2009.

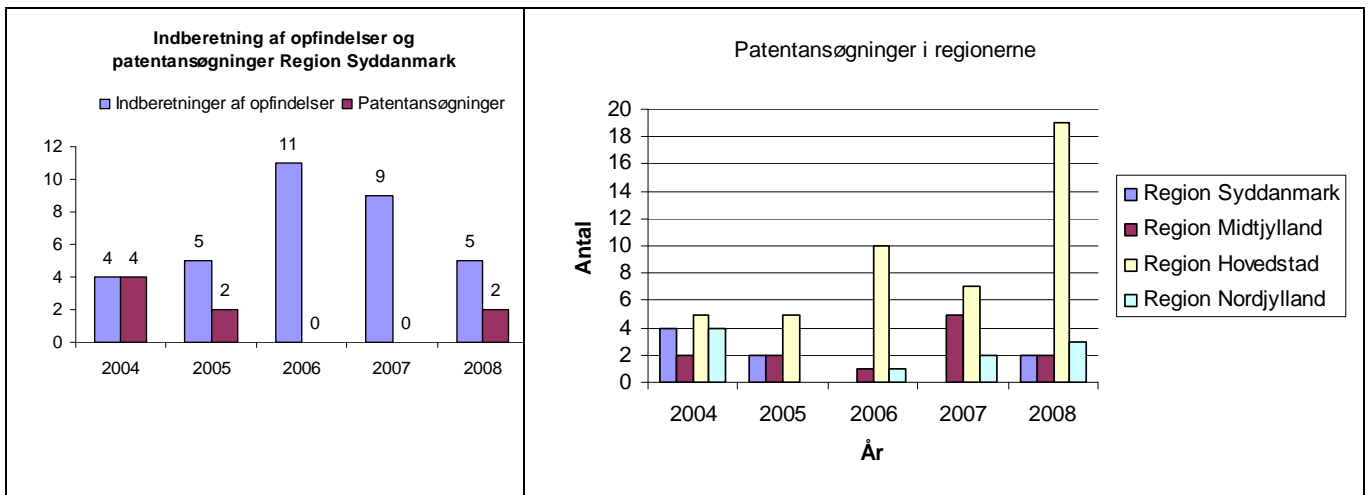
Ifølge OUH forskningsstrategi skal antallet af ph.d.-studerende på OUH være fordoblet i 2010 forhold til 2006 niveauet.

Publikationer

Kommercialisering af forskningsresultater

Anmeldelser af forskningsopfindelser og ansøgning af patenter og sammenligning med andre regioner
(Kilde: Publikationer fra Forsknings- og Innovationsstyrelsen)

Politik for sundhedsforskning i Region Syddanmark – opfyldelse af målsætninger

I dette afsnit beskrives status for politikken målsætninger. Dette sker med ved en gennemgang af de 10 målsætninger for sundhedsforskning i Regions Syddanmark, som de er oplyst i politikken, og som er grundlaget hvorpå sundhedsforskningen skulle styrkes. Ved gennemgangen beskrives kort hvilke initiativer, der siden 2007 er sat i gang i relation til målsætningerne, og i bokse angives mulige opfølgingspunkter. Sidst i afsnittet opsummeres gennemgangen.

1. at styrke sundhedsforskningen og skabe rammer for sundhedsforskning således at denne kan omsættes til gavn for borgere og samfund.

Der er på flere fronter gjort en indsats for at skabe de rette rammer for sundhedsforskningen. Disse beskrives særligt i målsætning 10 om infrastruktur som skaber den nødvendige basis for at udføre forskning.

For at sikre, at forskningen kommer til gavn for borgerne, er der i Region Syddanmark fokus i den patientnære forskning, hvor viden hurtigt kan omsættes til gavn for patienterne.

Det er en væsentlig forudsætning for den patientnære forskning, at klinikerne på sygehusene får tid til forskning via ansættelse i stillinger med forskningstid. Denne mulighed findes i såkaldte kombinationsstillinger, hvor ansættelsen sker på et sygehus og med samtidig ansættelse i tilknytning til Syddansk Universitet. Denne form for ansættelser er formaliseret i samarbejde med Syddansk Universitet og anvendes i stigende grad i Region Syddanmark.

Regionsrådets beslutning om fra 2011 at tilføre midler til post.doc stillinger indenfor sundhedsvæsenet vil betyde, at der fremover kan ansættes flere klinikere i sådanne kombinationsstillinger.

Flere andre af Regionsrådets tiltag har gjort at den forskning, der foregår tæt på patienten er oprustet. Således har både Region Syddanmarks Forskningspulje til støtte af tværgående projekter og ph.d.-puljen fokus i at støtte den patientnære forskning.

Med hensyn til, at sundhedsforskningen omsættes til gavn for samfundet, har indsatsen være koncentreret om en aftale med Syddansk Universitet om en Forskerservicefunktion, der skal sikre forskerne på sygehusene adgang til support med henblik på at omsætte forskningsresultater til kommercielt brug. Denne er funktion er etableret i 2010.

Rammerne for sundhedsforskning i Region Syddanmark er styrket.

Der er gjort en stor indsats omkring forskningsinfrastrukturen, som giver en styrket basis for adgang støttefunktioner på forskningsområdet. Desuden er rammerne for sundhedsforskningen forbedret på flere områder. Det gælder den generelle forøgede tilgang af midler til forskning både hvad angår sygehusenes egne budgetter, eksterne midler og regionale midler. Der er regionalt fokus på den patientnære forskning, som har udmøntet sig i mange støttede projekter på det kliniske område. Der er iværksat initiativer, der skal give forskerne bedre vilkår for at anvende deres resultater, så de i højre grad kan omsættes til produkter til nytte for borgerne.

Det ses dog også, at styrkelsen endnu ikke har givet sig udtryk i en forøget forskningsaktivitet på alle områder. Desuden ser det ud til, at der forsat er et stykke vej, hvis regionen på sundhedsforskningsområdet skal på omgangshøjde med de øvrige universitetsregioner.

Dog afventes effekten af tiltagene, da flere først er sat i spil de(t) seneste år.

For at se, om den øgede forskningsindsats reelt kommer til gavn for borgere og samfund, skal der muligvis gøres en særlig indsats for at følge op på effekten af indsatsen, det vil sige i hvor høj grad og hvordan, viden bedst omsættes til gavn for borgerne og samfund.

2. at sundhedsvæsenets ydelser skal bygge på en forskningskultur, hvor hele det sundhedsfaglige personale i samtlige sektorer bidrager aktivt til sundhedsforskning og omsætter ny viden til klinisk praksis.

Styrkelsen af forskningsindsatsen via de initiativer der omtales i dette notat, vil generelt være grundlagsgivende for, at der kan opbygges en mere udbredt forskningskultur i sundhedsvæsenet.

Det kræver dog at forudsætningerne er i orden, sådan at alle sundhedsfaggrupper har mulighed for at uddanne sig inden for forskningsområdet, og kan ansættes som forsker kombineret med en klinisk stilling.

Tidligere var det hovedsagligt læger, der havde mulighed for en kombinationsansættelse som forsker samtidigt med ansættelse som kliniker. I et samarbejde med Syddansk Universitet er denne mulighed nu udvidet til også at omfatte andre sundhedsgrupper i Region Syddanmark, og omfatter nu også f.eks. sygeplejersker, fysioterapeuter, kiropraktorer. Det betyder, at flere faggrupper kan involveres i forskning og er uddannet til forstå forskningsresultater med henblik på brug i klinikken. Hermed er der grobund for opbygning af en forskningskultur, der går på tværs af fag.

I denne sammenhæng kan det nævnes, at der til Region Syddanmarks Forskningspulje og ph.d.-puljen kommer ansøgninger fra et bredt udvalg af faggrupper. Der ses således ansøgninger fra hovedsagligt læger men også fra sygeplejersker, fysioterapeuter og kiropraktorer.

Ved de store nye Fælles akutmodtagelser i Region Syddanmark er indført forskningspligt, som skal sikre udnyttelse af det store forskningspotentiale, som ligger i disse enheder. Der etableres således forskning, der går på tværs af specialer og faggrupper, og der etableres forskningssamarbejde med stamafdelinger og i mellem akutmodtagelserne. Dette vil være kulturskabende for forskningen.

Der er desuden igangsat et særligt initiativ, der skal sikre en øget forskningsaktivitet og opbygning af forskningskompetencer inden for det almen medicinske område. I et samarbejde med Syddansk Universitet er der i 2010 ansat en professor i almen medicin, som blandt andet skal være med til at sikre en mere udbredt forskningskultur indenfor almen praksis i Region Syddanmark og bygge bro til anden forskning i regionen.

Vilkårene for en mere udbredt forskningskultur er styrket.

Der er sket et stort løft hvad angår mulighederne for at tage en forskeruddannelse som ph.d. eller post. doc i Region Syddanmark indenfor alle faggrupper, hvilket fremover vil bidrage væsentligt til en styrkelse af forskningskulturen på afdelingerne. Initiativet omkring forskning i FAM vil på akutsygehusene forøge forskningsaktiviteterne (også på tværs af fag og specialer), og det vil også skabe nye forskningskulturer.

Dog afventes effekten af tiltagene, da flere først er sat i spil inden for det seneste år.

Muligheden for ansættelse som forsker og kliniker i en kombinationsansættelse anvendes i stigende grad i Region Syddanmark, og det ser ud til at kræve en særlig indsats for at fremme brugen af disse stillinger.

Desuden er det en kendsgerning, at der er fleres afdelinger på OUH og sygehusene, som ikke har tradition for forskning, og som ikke er kommet i gang med forskning trods de generelt forbedrede forhold for forskning. For at få en mere udbredt forskningskultur ser det ud til, at der skal gøres en ekstra indsats for disse områder.

3. at sundhedsforskningen udvikles i tæt samarbejde med Syddansk Universitet.

Et særligt kendetegn for sundhedsforskningen i Region Syddanmark er samarbejdet med Syddansk Universitet. Samarbejdet er en væsentlig faktor for udvikling og vækst i sundhedsforskningen, og der har derfor været meget fokus i at udvikle samarbejdet. Der er blandt andet etableret fælles ledelsessamarbejder

om sundhedsforskning på flere niveauer, samarbejde om forskningsinfrastruktur, om universitære ansættelser, om ph.d.-puljen og post.doc puljen og om fire lokale forskningscentre ved sygehusene.

Sundhedsforskningen udvikles i et tæt samarbejde med Syddansk Universitet.

Samarbejdet med Syddansk Universitet er meget velfungerende og må løbende plejes og udvikles.

Det ses dog, at samarbejdets muligheder ikke udnyttes optimalt alle steder. Det gælder som nævnt muligheden for ansættelse som forsker og kliniker i kombinationsstillinger, som endnu ikke anvendes udbredt i Region Syddanmark. Flere steder er samarbejdet mellem SDU og sygehusene om de regionale forskningscentre i tilknytning til sygehusene stadigvæk i en opbygningsfase, og de må på sigt anvendes mere aktivt med henblik på udvikling af nye forskningsmiljøer og styrkelse af eksisterende forskningsmiljøer.

4. at der er stærke forskningsmiljøer på Odense Universitetshospital og sygehusene og at dette sker i et samarbejde med Syddansk Universitet i regi af Klinisk Institut og Institut for Regional Sundhedsforskning.

Der er flere stærke forskningsmiljøer på Odense Universitetshospital og samtidigt en bevidsthed om, at der er potentiale for at udvikle flere.

På flere områder er der sat initiativer i gang, der vil understøtte Odense Universitetshospitals indsats for at styrke forskningen. Regionsrådet beslutning om, at tilføje midler til forskning i de højt specialiserede behandlinger på Odense Universitet vil ikke bare, som hensigten tilskrives, styrke de fagområder, der trænger akut på forskningsområdet, men også styrke de omkringliggende forskningsområder, der skal virke som mentorer. Disse vil kunne udvikles til særligt stærke forskningsmiljøer.

Ifølge Odense Universitetshospitals forskningsstrategi tilføres forskningsområdet 10 mio. i 2008, 20 mio. kr. 2009, 30 mio. kr. i 2010 og 40 mio. kr. i 2011, hvilket vil styrke forskningen på Odense Universitetshospital yderligere og etableringen af nye og stærke forskningsmiljøer.

Styrkelse af sundhedsforskningen på Odense universitetshospital sker i et tæt og velfungerende samarbejde med Klinisk Institut.

For de regionale sygehusene er der flere stærke forskningsmiljøer især på Sygehus Lillebælt. Samarbejdsaftalerne mellem Region Syddanmark og Syddansk Universitet, Institut for Regional Sundhedsforskning om lokale forskningscentre på sygehusene er kommet godt i gang, men kan flere steder anvendes mere aktivt med henblik på opbygning af nye forskningsmiljøer og styrke eksisterende forskningsmiljøer.

Flere af sygehusene er i gang eller har netop udarbejdet nye forskningsstrategier, som de kommende år skal vise vejen frem mod en styrket indsats for forskningen på sygehusene.

Der er stærke forskningsmiljøer på Odense Universitetshospital og sygehusene, især Sygehus Lillebælt.

Initiativerne omkring styrkelse af forskning i de højt specialiserede funktioner, OPEN, OUHs egen oprustning på forskningsområdet vil alle være med til styrke indsatsen for udvikling af eksisterende og etablering af nye forskningsmiljøer på OUH.

Den generelle oprustning af forskningsområdet, midler og infrastruktur, kommer alle forskningsmiljøer til

gavn og må give udtryk i nye og stærke forskningsmiljøer i Region Syddanmark. Effekten af de hidtidige tiltag forventes inden for de(t) kommende år..

Det er vurderingen, at styrkelse sker via et velfungerende samarbejde med Klinisk Institut og Institut for Regional Sundhedsforskning.

Det er samtidigt en kendsgerning, at der er potentiale for opbygning af flere stærke forskningsmiljøer på Odense Universitetshospital og på sygehusene. Der er således fleres afdelinger på OUH og sygehusene, som kun har lidt eller ingen tradition for forskning. Dette ses også på fagområder, som andre steder i landet er forskningstunge. Der ser ud til, at der også fremover må være ekstra fokus på disse områder – udover den indsats, der allerede er iværksat.

5. at skabe sammenhæng i sundhedsforskningen og udnytte potentialet i et samarbejde om fælles projekter på tværs af sygehuse for at kunne få del i de nationale strategiske midler til forskning.

Denne målsætning er søgt opfyldt af flere veje. Det er til dels sket via drøftelser i de regionale forskningsfora. Således har det regionale strategiske forskningsråd, hvor der sidder sygehusledelsesrepræsentanter og forskere, drøftet den sundhedsforskning, der går på tværs af sygehusene og med henblik på etablering af samarbejder på tværs.

Desuden drøfter og koordinerer dekan og sundhedsdirektør i Ledelsesforum for sundhedsforskning i syd, sammenhænge i den sundhedsforskningsindsats, der er på Syddansk Universitet og i Region Syddanmark.

Især har udmøntningen af Region Syddanmarks Forskningspulje til støtte af tværgående forskningsprojekter givet konkrete eksempler på samarbejde om fælles forskningsprojekter indenfor forskningsindsatsområderne. Det gælder både samarbejder mellem sygehuse og mellem sygehuse og anden sektor (almen praksis og kommune). Puljen har således støttet i alt 49 tværgående projekter.

Endelig skal det også i denne sammenhæng nævnes, at der i samarbejde med Syddansk Universitet i 2010 er oprettet en Forskerstøtteenhed, der særligt skal hjælpe forskerne med at søge puljemidler og øge succesraten i blandt andet i nationale og internationale strategiske forskningsprogrammer. Støtteenheden vil netop arbejde for, at etablere samarbejder mellem regionale, nationale og internationale forskningsmiljøer med henblik på at opnå en tyngde i ansøgningerne, der kan give større succes ved indhentning af midler i de store nationale og internationale forskningsprogrammer.

Der er sket en styrkelse af sammenhænge og samarbejde om sundhedsforskningsprojekter på tværs af OUH og sygehusene.

Der er etableret reelle forskningssamarbejder på tværs på forskningsindsatsområderne på baggrund af udmøntningen af Region Syddanmark forskningspulje. Der gøres en ekstra indsats for samarbejder på forskningsområdet med henblik på at indhente midler i nationale og internationale fonde. Dette sker som en dedikeret funktion i den nye Forskerstøtteenhed.

Der arbejdes således på flere fronter for at etablere forskningssamarbejder, og det må følges, om det også, som målsætningen tilsiger, giver sig udtryk i flere fælles ansøgninger om midler i nationale forskningsprogrammer.

Det er dog en udbredt ønske blandt forskere, at forskningen i Region Syddanmark må synliggøres noget mere forskere imellem netop for at indgå i større samarbejder. Det kan gøres en indsats for.

6. at sundhedsforskningen på Odens Universitetshospital har en styrke som aktivt skal anvendes som drivkraft for sundhedsforskningen

Der er sat helt konkrete initiativer i gang, der kan sikre, at Odense Universitetshospitals styrker anvendes som drivkraft for sundhedsforskningen i regionen.

Odense Universitetshospital har med projektet OPEN (Odense Patient data Exploratory Network) aktivt sat et initiativ i gang, der kan betyde, at forskning på OUH i højere grad kan anvendes til at styrke sundhedsforskningen i regionen. OPEN projektet samler kliniske data og biologisk materiale fra patient- og befolkningsundersøgelser, og der skabes således adgang til store eksisterende datasæt og prøvematerialer. Da andre sygehuse i regionen også tilkøbes projektet, er der gode perspektiver for involvering af forskningsmiljøer på tværs i regionen.

I forbindelse med uddeling af midler fra Region Syddanmarks Forskningspulje til støtte af tværgående forskningsprojekter, hvor der *skal* være samarbejde mellem to sygehusenheder, er Odense Universitetshospital naturligvis den største modtager og opbygger derfor mange kontakter til forskningsmiljøer på de regionale sygehuse.

Endelig er de regionale forskningsfora, hvor både ledelser og forskere fra Odense Universitetshospital og de regionale sygehuse er repræsenteret, stedet hvor særlige aktiver på sundhedsforskningsområdet på Odense Universitetshospital kan formidles med henblik på udbredelse og samarbejde på tværs i regionen. En sådan formidling sker særligt i styregruppen for infrastruktur, som koordinerer adgangen til støttefunktionen til brug for alle forskere i regionen.

Odense Universitetshospitals anvendes allerede nu som drivkraft for sundhedsforskningen i Region Syddanmark inden for en række specialer, men potentialet kan og må udvikles.

OPEN som en tværregion funktion med involvering af regionale institutioner udvikles i de kommende år, og det kan være en af indgangene til en bedre udnyttelse af OUHs som driver for sundhedsforskningen generelt i Region Syddanmarks. Region Syddanmarks forskningspulje og ph.d.-puljen har givet reelle samarbejder om forskning med udgangspunkt i OUH, og er formodentlig en driver for sundhedsforskningen på sygehusene.

Der kræves dog en mere aktiv og målrettet indsats for at anvende den viden og de forskningskompetencer, der er på OUH, til at udbrede og udvikle sundhedsforskningen på OUH og på Sygehusene.

7. at skabe åbenhed omkring sundhedsforskning gennem vidensformidling til borgere

Der har på dette område ikke været en særlig strategi om vidensformidling til borgere, men forskerne optræder jævnligt i forskellige medier. I forbindelse med forskernes pligt til at registrere videnskabelige publikationer skal alle andre formidlingsaktiviteter også registreres. Regionalt er der opmærksomhed på, at oplyse om forskningsindsatsen og forskningsresultater i pressen og andre medier, der er målrettet borgerne i Syddanmark. (f.eks. Sund I Syd).

I forbindelse med ansøgninger til Region Syddanmarks forskningspulje skal forskningsprojektet også beskrives i lægmandssprog med henblik på offentliggørelse.

Der er skabt en vis åbenhed omkring sundhedsforskningen i Region Syddanmark, men en mere systematisk formidling til borgerne kan udvikles, og mulighederne kan anvendes i højere grad. Forskerne må også i højere grad aktivt tænke i formidling til borgerne, når de publicerer forskningsresultater.

Dette skal naturligvis tænkes sammen med Region Syddanmarks overordnede politik og strategi i forhold til formidling og dialog med omverdenen i bred forstand.

8 at fremme forskningssamarbejdet med nationale og internationale virksomheder, herunder støtte den regionale erhvervsudvikling.

Det er stort potentiale for samarbejde mellem regionens forskere og det private erhvervsliv. Der er derfor, i 2010 etableret et samarbejde med Syddansk Universitet om en funktion (Forskerservice), der skal give forskerne på sygehusene bedre vilkår for at udnytte forskningsresultater. Dette vil ske dels ved at forskerne aktivt opsøges og oplyses om mulighederne og dels ved at der stilles support til rådighed i processen frem

mod kommercialisering. Funktionen skal desuden sikre forskerne juridisk bistand til aftaler med privat erhvervsliv om samarbejde om f.eks. lægemiddelafrøvning. Denne funktion skal løbende udvikles og kan f.eks. suppleres med et netværk, der varetager oplysning og erfaringsudveksling på området.

Der er behov for at fortsætte og styrke det igangværende arbejde med at facilitere samarbejde mellem offentlige forskere og privat erhvervsliv. Allerede nu er der mange forskningsenheder i Region Syddanmark, der har et aktivt samarbejde med private virksomheder om f.eks. forskning og afprøvninger af nye produkter.

Initiativet omkring, Forskerservice, som støttefunktion ved kommercialisering af forskningsresultater og aftaler med erhvervslivet er et skridt på vejen mod flere samarbejder, og effekten må følges.

Der er dog også brug for at tænke i andre initiativer, hvis målsætningen skal opfyldes.

9. at kunne samarbejde med nationale og internationale forskningsinstitutioner.

Udover de samarbejder som forskerne har i deres fagmiljøer og udenlandsophold satses der i regionen på samarbejder med nationale og internationale forskningsinstitutioner via fælles ansøgninger om midler i nationale og internationale forskningsprogrammer. Som en væsentlig funktion i den nyoprettede Syddanske Forskerstøtteenhed, er der derfor, som nævnt tidligere, et særligt fokus i at støtte forskere i, at indgå i internationale samarbejde om ansøgning af midler.

Der er søgt at skabe bedre vilkår for etablering af forskningssamarbejder med nationale og internationale forskningsinstitutioner. Dette er sket primært via den nye Forskerstøttefunktion. Desuden har ph.d. -puljen og post. doc.- puljen også til hensigt at rekruttere blandt udenlandske forskere.

Endelig vil regionsrådets styrkelse af forskningen i de højt specialiserede behandlinger på Odense Universitetshospital også betyde en større grad af nationalt og internationalt samarbejde. Styrkelsen af områder vil således primært ske med ansættelse af højt kvalificerede klinisk forskningspersonale, som har tilknytning til nationale og internationale forskningsmiljøer/institutioner.

Effekten af Forskerstøtteenheden, og ph.d.-puljen og post. doc-puljen må følges.

10. at infrastrukturen for sundhedsforskningen skal synliggøres og fortsat udvikles

For at skabe forskningsresultater på højt niveau er det afgørende, at forskerne har adgang til service- og støttefunktioner, der gør dem i stand til at fokusere deres tid i forskningen. Arbejdet med dette område har derfor fyldt meget de sidste år og vil gøre det fremover også, da det er et område, der kræver konstant fokus, da behovet for støttefunktioner konstant flytter sig i takt med at forskningsindsatsen øges og ny forskning opstår.

Til varetagelse af koordinationen af adgangen støttefunktionerne er nedsat en *Styregruppe for forskningsinfrastruktur i Syddanmark*. Flere af de større initiativer som styregruppen har foranlediget, er allerede omtalt; Forskerstøtteenheden, til styrkelse indhentning af eksterne forskningsmidler, Forskerservice til støtte ved kommercialisering af forskningsresultater Andre initiativer skal også nævnes: Der er oprettet en særlig stilling til support vedr. statistik, der er sket en opgradering af funktionen(GCP-enheden) vedr. lægemiddelforsøg. Endelig er der udviklet en webportal, hvor forskerne har adgang til mere end 50 forskellige støttefunktioner på Syddansk Universitet og sygehusene. Webportalen henviser til støttefunktioner, der dækker hele forskningsprocessen, dvs. fra det indledende arbejde med blandt andet at finde ansættelse som forsker, finde midler og litteratur og senere med f.eks. at få adgang til data og statistiksUPPORT, og endeligt frem til udgivelsen af publikationer og en evt. patentering af resultater.

Der er sket en stor udvikling af området. Der er en velfungerende organisation bag etableringen af forskningsinfrastrukturen. Der vil være behov for løbende koordinering og opdatering af området, som sikrer fornyelse og evt. udvikling. Flere initiativer er nystartede, og de næste år vil vise nytten af disse.

Området følges og udvikles løbende i eksisterende fora og ved opsøgende virksomhed med årlige besøg i forskningsmiljøerne.

Status for Politik for Sundhedsforskning kan summarisk oplistet på følgende måde:

Initiativer der må følges og gå i drift og evt. med henblik på udvikling:

- Forskerstøtteenhed (eksterne midler)
- Forskerservice (kommerciel udnyttelse af forskningsresultater og samarbejder med virksomheder)
- Regionale forskningsmidler (Region Syddanmarks Forskning Pulje, post. doc.-pulje, Ph.d.-pulje,
- Forskningsinfrastrukturen
- Opbygning af forskning i udvalgte højt specialiserede funktioner på OUH

Forhold i målsætningerne, der kan kræve yderligere opmærksomhed:

- Effekt: Virker sundhedsforskningsindsatsen - hvordan kommer forskningsindsatsen til gavn for borgere og samfund (Se målsætning 1).
- Forskningsmiljøer og rekruttering: Fokus på udvikling af forskningskultur (mere udbredt brug af kombinationsstillinger, intensiveret fokus på forskningsledelse og løft af afdelinger med lille tradition for forskning) (Se målsætning 2).
- Udnyttelse af potentialet for opbygning af flere stærke forskningsmiljøer på OUH og sygehusene (mål sætning 4).
- Mere sammenhænge og udnyttelse af potentialet for forskningssamarbejder (målsætning 5).
- Mere aktiv udnyttelse af OUH som drivkraft for sundhedsforskningen (målsætning 6).
- Større åbenhed omkring sundhedsforskningen (målsætning 7).
- Fremme af samarbejdet med virksomheder (målsætning 8).

Samlet status for Politik for Sundhedsforskning – er der behov for en revision?

Forskning er en langsigtet disciplin. Der er ofte en betydelig tidsmæssig forskydning mellem indsats og effekt. Det er således – populært sagt – det lange, seje træk at opruste og intensivere sundhedsforskningsområdet. På baggrund af udmøntningen af Politik for sundhedsforskning i Region Syddanmark er der, som beskrevet i ovenstående, sat mange nye initiativer i gang. Initiativer der for de flestes vedkommende først vil udøve effekter på sundhedsforskningsindsatsen i årene, der kommer. Men som det ser ud nu, er der sat en positiv udvikling i gang på sundhedsforskningsområdet i Region Syddanmark. Der er således et momentum, der kan udnyttes, og som evt. kan understøttes af en ny revideret politik for sundhedsforskning i Region Syddanmark, der afspejler status og politiske visioner for sundhedsforskningen nu og i fremtiden.

Hvis man samler de initiativer, der allerede er sat i gang, de forhold i henhold til målsætningerne som kræver yderligere opmærksomhed samt de nye udfordringer, der kommer for sundhedsforskningen, kan der opstilles en række temaområder, som kan danne baggrund for en drøftelse af, om Politik for Sundhedsforskning i Region Syddanmark skal revideres.

Disse temaer kan med fordel adresseres, hvis sundhedsforskningen i Region Syddanmark forsat skal udvikle sig i den positive retning, som ses nu. Herved kan regionen forsat reducere efterslæbet i forhold til de regioner, vi gerne vil sammenlignes med. Dette kan yde et betydeligt bidrag til, at patienter og borgere også fremover modtager behandling og pleje af højeste standard på sygehusene i Region Syddanmark.

Desuden vil en fortsat målrettet indsats på sundhedsforskningsområdet sikre udvikling af attraktive kliniske enheder, hvor de mest kvalificerede medarbejdere vil søge ansættelse.

Herunder skitseres forslag til temaer, der kan tages op til drøftelse med henblik på en revision af Politik for Sundhedsforskning i Region Syddanmark.

Temaer

1. Sundhedsforskning er til gavn for borgere og samfund

Sundhedsforskningen er grundlaget for udviklingen af fremtidens sundhedsvæsen samt bedre og mere skånsom behandling. Forskning skal bidrage til opbygning af et udviklingsorienteret klinisk kultur, ny viden, artikler i de bedste tidsskrifter – og ikke mindst implementeres til gavn for borgere og samfund.

Det er derfor helt afgørende, at de producerede forskningsresultater hurtigt spredes og omsættes til klinisk praksis og til udvikling af nye produkter i samarbejde med virksomheder. For at optimere denne omsætning af forskningen er der brug for mere viden og handling. I dag kender vi ikke meget til, hvordan det bedst sikres, at viden kommer ud at virke i praksis.

På det kliniske område kan dette sikres blandt andet ved følgende initiativer

- *Best practice* i forhold til hurtig implementering af forskningsresultater bør kortlægges. Konklusionerne herfra kan enten implementeres eller vidensspredes alt efter, hvilket virkemiddel der giver bedst mening.
- Der bør sættes fokus på ledelsesopgaverne i berøringsfladen mellem forskning og klinisk praksis, f.eks. i relation til faglig ledelse, anvendelse af kliniske retningslinjer og samtækning af kvalitet og forskning.
- I forhold til nogle af de store organisatoriske ændringer, som eksempelvis indførelse af fælles akut modtagelser medfører, er det nødvendigt at vurdere, om der er behov og mulighed for at inddrage forskningsresultater i beslutnings- og implementeringsprocesserne. Hertil er sundhedstjenesteforskningen velegnet.
- Der sikres gode rammer for, at viden på forskningsområdet er tilgængelig og let kan spredes på tværs af afdelinger og sektorer.

Så vidt angår samarbejde med erhvervslivet om anvendelse af forskningsresultater er der i Region Syddanmark fortsat et stort potentiale.

Der er derfor behov for at fortsætte og styrke det igangværende arbejde med at facilitere samarbejde mellem offentlige forskere og privat erhvervsliv. Allerede nu er der mange forskningsenheder i Region Syddanmark, der har et aktivt samarbejde med private virksomheder om f.eks. forskning og afprøvninger af nye produkter. Det er kendetegnende, at de mest forskningsaktive afdelinger har størst samarbejde med virksomhederne, hvorved disse afdelinger har bedre adgang til ressourcer end andre afdelinger. Dette kommer også patienterne til gode i form af bl.a. højt kvalificeret og opdateret personale samt nyeste udstyr.

Det må dog konstateres, at der stadig er stort potentiale for yderligere samarbejde mellem regionens forskere og privat erhvervsliv. Forskerne skal gøres opmærksomme på dette potentiale, og de skal have adgang til rådgivning og støtte i forhold til, hvordan og på hvilke vilkår samarbejdet skal foregå. Forskerne skal også vide, hvor meget deres kompetencer og indsats er værd for erhvervslivet. Samtidig skal det gøres lettere og mere attraktivt for private virksomheder at indlede et samarbejde med forskere i Region Syddanmark.

I en indsats for bedre samarbejde med erhvervslivet om forskning kan der være fokus på:

- Forskerservice hjælper forskerne med juridisk bistand til aftaler med privat erhvervsliv om samarbejde, bistand til at beskytte og kommercialisere forskerens egne opfindelser. Samarbejdet

med forskerservice skal løbende udvikles og kan f.eks. suppleres med et netværk, der varetager oplysning og erfaringsudveksling på området.

- At udnytte den viden, der findes i de forskningsmiljøer, der har samarbejde med virksomheder.
- At sundhedsforskningen i Region Syddanmark synliggøres mere aktivt overfor virksomhederne
- Et nyt tiltag kunne være en systematiseret indsats vedrørende kliniske afprøvninger af nye lægemidler mm. Et systematiseret samarbejde herom kan generere betydelige ressourcer til sundhedsforskning i form af forskeruddannelse, udstyr og midler til forskning. Erfaringen med at afprøve midler for industrien kan også bruges i afprøvning af midler på hospitalets eller afdelingens initiativ, hvorved nyttevirkninger kan vejes op mod pris og bivirkninger. Industriens fordel heraf kunne være mulighed for at trække på frivillige forsøgspersoner i hele regionen samt mulighed for én indgang til samarbejde.
- Optimeret samarbejde med Regional Udvikling.

2. Tiltrækning af de bedste klinikere og forskere

Rekruttering og fastholdelse af sundhedsforskere – synlig klinisk forskerkarriere

Den langsigtede tendens i Danmark er, at der vil blive mangel på sundhedsfagligt personale generelt og specialister i særdeleshed. Det må forventes, at denne tendens også vil gælde for Region Syddanmark.

En af måderne man kan tiltrække de bedste specialister er ved at have gode vilkår for at forske og fagligt højt profilerede og udviklingsorienterede miljøer. Forskning er den vigtigste forudsætning for at skabe sådanne miljøer.

Etableringen af ph.d.-puljen og post. doc. puljen og god forskningsinfrastruktur har i det sidste år gjort det meget mere attraktivt at være klinisk forsker i Region Syddanmark. Mange af forudsætningerne for at fastholde og rekruttere forskere er derfor på plads, og de kommende år vil vise, om det også er lykkedes at fastholde og rekruttere forskere og klinikere.

Samtidigt med, at disse initiativer udbydes, er det vigtigt, at der er en proces, der sikrer synliggørelse af de muligheder, der er for at få en forskerkarriere, og at mulighederne reelt har opbakning og anvendes.

En mere udbredt brug af delestillinger er også vigtig med henblik på at opbygge en mere udbredt forskningskultur i Region Syddanmark.

Der er derfor behov for:

- At fremme anvendelsen af delestillinger med dedikeret forskningstid inden for alle faggrupper
- At der er ledelsesopbakning til kombinationsstillinger, og at forskningen anerkendes som en nødvendig aktivitet
- At der afsættes dedikeret tid til og er klare aftaler om forskning i relevante ansættelser, men at fordelingen mellem forskning og klinik kan variere fra person til person, således at der er fleksibilitet for såvel forsker som arbejdsgiver.
- At der beskrives klare karriereveje og incitamentsstrukturer for den forskningsinteresserede
- At mulighederne anvendes aktivt til at rekruttere klinikere og forskere, danske som udenlandske

3. Universitetshospitalet

Odense Universitetshospital er Region Syddanmark Universitetshospital, og det forpligter- Det gælder ikke mindst på sundhedsforskningsområdet. Odense Universitetshospitalet er de sidste år styrket på sundhedsforskningen. Dette er blandt andet sket via egen strategisk indsats, stærke forskningsmiljøer og via regionale indsatser. Der er således skabt grundlag for fremdrift i sundhedsforskningsområdet på Odense Universitetshospital.

Odense Universitetshospital udfører naturligvis mest af den forskning, der udføres i Region Syddanmark, og OUH har i gennem årene opbygget stærke forskningsmiljøer og særlige funktioner og viden. Dette er et aktiv, som i højere grad må udnyttes med henblik på at drive forskningen fremad ikke kun inden for egne vægge, men også bredt i hele regionen.

På Odense Universitetshospital har der været et særligt fokus på de højt specialiserede behandlinger. Regionsrådet har tilført i alt 13 mio. kr. per år til styrkelsen af forskningen med henblik på fastholdelse og udvikling af disse. Der er udarbejdet handlingsplaner for udvikling af de særligt sårbare forskningsområder, og det er vigtigt, at forskningen følges tæt på de udpegede områder de kommende år.

En anden udfordring for Odense Universitetshospital er at udnytte det potentiale, der er for at opbygge nye stærke forskningsmiljøer. Der er således flere afdelinger, som kun har lidt eller ingen tradition for forskning. Dette ses også indenfor fagområder, som andre steder i landet er forskningstunge. En effektiv måde at opstarte forskning i en afdeling på er at ansætte en forskningsprofessor eller lektor. For mange specialer er det dog meget vanskeligt at finde egnede kandidater. Derfor kan en midlertidig løsning være, at en allerede ansat professor i en afdeling også ansættes til at opbygge forskning i andre tilstødende afdelinger.

En succesfuldt opbygning af blivende forskningsmiljøer forudsætter dog et langt sejt træk og må tænkes ind i en langsigtet indsats.

4. Den regionale sundhedsforskning

Region Syddanmark står i forhold til andre regioner stærkt på området for den regionale forskning, dvs. den forskning, der foregår på sygehusene uden for universitetshospitalet. Dette skyldes især de stærke forskningsmiljøer, der er på Sygehus Lillebælt. Forskningsmiljøer, som er opbygget på baggrund af ledelsesmæssig opbakning, ansættelse af erfarne forskere og opdykning af egne forskningstalenter. Det skyldes også det samarbejde, der er med Syddansk Universitet om forskningscentre ved hvert af de regionale sygehuse.

Andre sygehuse i regionen er også på vej og gør en dedikeret indsats også på ledelsesniveau for at fremme sundhedsforskningen.

Med de nye tiltag omkring Region Syddanmarks Forskningspulje, ph.d.-pulje og post. doc. pulje og omkring en tilgængelig forskningsinfrastruktur er der forventning til en styrket regional forskning de kommende år.

Hele satsningen omkring forskning i FAM vil også være medvirkende til at give forskningen på de regionale sygehuse et betydeligt løft.

Der er dog generelt behov for at styrke forskningen på de regionale sygehuse, hvis sundhedsforskningen bredt i regionen skal være bærende for udvikling af det regionale sundhedsvæsenet, og så alle borgere kan tilbydes forskningsbaserede behandlinger.

En styrkelse af den regionale sundhedsforskning kan yderligere ske ved en bedre udnyttelse af de muligheder, som samarbejdet med Syddansk Universitet giver.

Et bærende element er dog, at der er ledelsesopbakning til forskerstillinger, og at forskningen anerkendes som en nødvendig aktivitet for udviklingen af sundhedsvæsenets ydelser.

Det må dog erkendes, at det tager tid at igangsætte forskning og opbygge blivende forskningsmiljøer. Der er derfor vigtigt, at der omkring styrkelse af den regionale forskning tænkes i en langsigtet indsats.

5. Fremtidens sygehuse – store potentialer for forskning

Fysisk og organisatorisk står sundhedsvæsenet i Region Syddanmark overfor store forandringer de kommende år. Der skal bygges to helt nye sygehuse, dels Nyt OUH i Odense dels et nyt sygehus i Aabenraa. Herudover skal to sygehuse i Esbjerg og Kolding ombygges i meget betydelig grad.

Nyt OUH placeres fysisk ved siden af Syddansk Universitet, hvilket er unikt i dansk sammenhæng og meget sjældent internationalt. Herved kan et fuldt universitetshospital samarbejde med alle fakulteter på universitetet. Hermed styrkes også samarbejde med Syddansk Universitet.

Region Syddanmark er påbegyndt et langsigtet arbejde med at omlægge modtagelsen af de akutte patienter, der udgør langt hovedparten af de patienter, der søger sygehusbehandling.

Byggerierne og de organisatoriske ændringer betyder ikke alene, at der kan skabes optimale rammer for forskning på det enkelte sygehus, men det giver også mulighed for nytænkning i forhold til samarbejdsrelationer omkring sundhedsforskning, og der er potentiale for at skabe store forskningsresultater i forskning omkring hele processen.

De store fysiske og organisatoriske forandringer, der sker over de næste 10 år, åbner en enestående chance for at tænke sundhedsforskning i Region Syddanmark på en ny måde. Et potentiale som må udnyttes.

- De optimale rammer for forskningen kan sikres ved, at forskningen sættes på dagsorden i byggeprojekterne på OUH/SDU og ved nybyggerier og ombygninger på sygehusene.
- Forskning skal opstartes og integreres i alle fælles akut modtagelser (FAM) i Region Syddanmark, og der skabes gode vilkår for forskning her.
- Der etableres forskningssamarbejder på tværs af FAM'erne og med relevante institutter på Syddansk Universitet.
- Der sættes særlige forskningsprojekter i gang omkring nyorganiseringen af sundhedsvæsenet.

6. Elite og bredde i forskningen

Ved at opbygge en god infrastruktur, etablere forskningspulje og puljer til forskeruddannelse tilgodeses alle afdelinger og forskningsmiljøer og forskningen styrkes bredt i regionen.

Men skal der herudover være satsninger, der er mere fokuseret, f.eks. i udvikling og fastholdelse af de stærke forskningsmiljøer, eller/og skal der være særlige satsninger, der skal sikre udbygning af forskningen på steder med en lille tradition for forskning?

Der er væsentligt at erkende, at der i regionen er store velkonsoliderede forskningsmiljøer med lang tradition for forskning og med et markant ry og med stor produktion af forskningsresultater. Disse er et gode for Region Syddanmark, da de indhenter væsentlige ressourcer både hvad angår eksterne midler, rekruttering af forskere og personale og i samarbejder med virksomheder. Forskningsmiljøerne er en godt *brand* for Region Syddanmark.

Der er også væsentlig at fastholde, at patienterne har ret til den bedste behandling på alle områder, og at der derfor på alle afdelinger er forsknings- eller forskeruddannet personale, som kan omsætte viden til praksis. Der er derfor også god fornuft i en fokuseret indsats på områder med ingen eller lidt tradition for forskning.

Et første skridt hen imod en beslutning om en mere fokuseret indsats kunne ske på baggrund af en kortlægning af de store og stærke miljøer i Region Syddanmark og deres behov samt en mere præcis kortlægning af de afdelinger, som ingen eller mindre tradition har for forskning. En sådan kortlægning kunne afføde nye syn på, hvordan sundhedsforskningen kan styrkes i Region Syddanmark.

7. Effekter af sundhedsforskningen

Oprustningen på sundhedsforskningsområdet i Region Syddanmark har de seneste år haft fokus i at skabe gode vilkår for sundhedsforskningen, således at grundlaget for at udøve forskning i Region Syddanmark er forbedret.

De forbedrede vilkår for sundhedsforskningen skal gerne afføde resultater, der primært viser sig i en positiv effekt på patientbehandlingen og sundhedsydelseerne i øvrigt. Desuden skal indsatsen for sundhedsforskningen vise sig i sundhedsforskning, der kan markere Region Syddanmark og kommer udover egne grænser og til nytte for andre patienter i Danmark og udlandet. Endelig skal sundhedsforskningen komme til nytte og inspiration i regionale, nationale og internationale forskningsmiljøer og virksomheder.

Vi ved for nuværende ikke om indsatsen for sundhedsforskningen viser sig i disse og andre effektvirkninger. Det vil derfor, i en evt. revisor af Politik for Sundhedsforskning, også være relevant at have fokus i at følge op på effekten af forskningsindsatsen.